

עשו הרשע נלחם בקרב עם יעקב. ויתרצצו - נשברו כמו שאמרנו, רצץ את מחו. נשברו זה עם זה ונחלקו. בא ראה, הצד הזה שרוכב נחש, וצד זה שרוכב על הפסא השלם הקדוש בצד השמש, לשמש עם הלכנה.

ובא וראה, משום שנמשך עשו אחרי אותו נחש, הלך אתו יעקב בעקמימות. כמו הנחש שהוא חכם והוא הולך בעקמימות, כמו שנאמר והנחש היה ערום וגו', חכם. והמעשים של יעקב כלפיו היו לו כמו נחש, וכך צריך לו כדי למשך את עשו אחר אותו הנחש, ויפרד ממנו, ולא יהיה לו חלק עמו בעולם הזה ובעולם הבא. ושנינו, בא להרגך - הקדם אתה והרג אותו. פתוב (הושע יב) בפטן עקב את אחיו, שהשרה אותו למטה באותו העקב, זהו שפתוב וידו אחזת בעקב עשו, ששם את ידו על אותו עקב להכניעו.

דבר אחר וידו אחזת - שלא יכל לצאת ממנו מכל וכל, אלא וידו אחזת בעקב עשו - זו הלכנה שהתכסה אורה משום העקב של עשו, ועל פן הצטרף לו ללכת עמו בחכמה כדי לדחותו למטה וידבק במקומו.

ויקרא שמו יעקב, הקדוש ברוך הוא קרא לו יעקב ודאי. בא ראה, פתוב הכי קרא שמו יעקב. לא כתיב נקרא שמו, אלא קרא שמו. ויעקבני, ודאי ראה אותו הקדוש ברוך הוא, שהרי אותו הנחש הקדמוני הוא חכם להרע. פיון שבא יעקב, אמר, הרי ודאי חכם כנגדו, ומשום כך קרא לו יעקב.

שמו לא כתיב, אלא קרא שמו. ויעקבני, ודאי חמא ליה קדשא בריך הוא דהא ההוא חוץ קדמא איהו חפים לאבאשא, פיון דאתא יעקב, אמר הא ודאי חפים לקבליה, ובגין כך קרא ליה יעקב.

ויתרצצו הבנים בקרבה, דתמן הוה ההוא רשע דעשו אגח קרבא ביה בייעקב. ויתרצצו, אתברו כמה דאמרינן, רצץ את מחו. אתברו דא עם דא ואתפלגו. תא חזי, דא סטרא דרוכב נחש, ודא סטרא דרוכב על פרסיא שלימתא קדישא בסטרא (ד) קמח (א"ו) דשמשא, לשמשא בסיהרא.

ותא חזי, בגין דאתמשך עשו אבתריה דההוא נחש, אזיל עמיה יעקב בעקימא, פנחש דאיהו חפים, ואיהו אזיל בעקימו, כמה דאת אמר, (בראשית ג) והנחש היה ערום וגו', חפים. ועובדוי דיעקב לגביה הוה ליה פנחש, והכי אצטריך ליה, בגין לאמשכא ליה לעשו בתריה דההוא נחש, ויתפרש מניה, ולא יהא ליה חולקא עמיה בעלמא דין ובעלמא דאתי. ותנינן, בא להרגך, אקדים אנת וקטליה. פתיב, בפטן עקב את אחיו דאשרי ליה לתתא, בההוא עקב, הדא הוא דכתיב, (בראשית כח) וידו אחזת בעקב עשו, דשוי ידוי על ההוא עקב לאפפיא ליה.

דבר אחר וידו אחזת, דלא יכיל למיפק מניה מפל וכל, אלא וידו אחזת בעקב עשו דא סיהרא, דאתפסיא נהורא בגין עקב דעשו, ועל דא אצטריך ליה למיהן עמיה בחכמתא, בגין לדחייא ליה לתתא ויתדבק באתריה.

ויקרא שמו יעקב. (בראשית כח) קדשא בריך הוא קרי ליה יעקב ודאי. תא חזי, פתיב, (בראשית כח) הכי קרא שמו יעקב, נקרא

שמו לא כתיב, אלא קרא שמו. ויעקבני, ודאי חמא ליה קדשא בריך הוא דהא ההוא חוץ קדמא איהו חפים לאבאשא, פיון דאתא יעקב, אמר הא ודאי חפים לקבליה, ובגין כך קרא ליה יעקב.

הא אוקימנא בכל אתר, ויקרא סתם האי
 הוא דרגא בתרא, כמה דכתיב, (ויקרא א)
 ויקרא אל משה וגו'. והכא ויקרא שמו
 יעקב, בכל אתר שמיה לא אקרי (ר"א ל"ג אלא) על
 ידא דבר נש. באתר אחרא מה פתיב, (בראשית
 ג) ויקרא לו אל אלהי ישראל, קדשא בריך
 הוא קרא ליה ליעקב אל. אמר ליה, אנא
 אלהא בעלאי ואנת אלהא בתתאי.

ותא חזי, יעקב הוה ידע דעשו הוה ליה
 לאתדבקא בהווא חווא עקימא, ועל
 דא בכל עובדוי אתמשך עליה פחווא עקימא
 אחרא, (דף קל"ח ע"ב) בחכמתא בעקימו, והכי
 אצטריך. ואתייה דא, פי הא דאמר רפי
 שמעון, מאי דכתיב, (בראשית א) ויברא אלהים
 את התנינים הגדולים, דא יעקב ועשו. (בראשית
 א) ואת כל נפש החיה הרומשת, אלין שאר
 דרגין דבינייהו, ודאי אתעביד יעקב חפים
 לקבליה דהווא חווא אחרא והכי אצטריך.

ובגין כך בכל ירחא וירחא חד שעיר, בגין
 לאמשכא ליה לאתריה ויתפרש מן
 סיהרא. וכן ביומי דכפורי לאקרבא ההוא
 שעיר, ודא בחכמה לשלטאה עליה ולא יכיל
 לאבאשא, דכתיב, (ויקרא טז) ונשא השעיר עליו
 את כל עונותם אל ארץ גזרה, ואוקמוה דדא
 עשו דאיהו שעיר, וכלא בחכמה וברמאות
 לגביה. מאי טעמא, משום דכתיב, (תהלים יח)
 ועם עקש תתפתל, בגין דאיהו חווא בישא,
 עקים רוחא, חפים לאבאשא, אסטי לעילא
 ואסטי לתתא.

ובגין כך, ישראל מקדמין וחכמין ליה
 בחכמה, בעקימו, בגין דלא יכיל
 לאבאשא ולשלטאה. ועל דא יעקב דאיהו
 ברזא דמהימנותא, כל עובדוי לגבי דעשו

הרי הקמנו בכל מקום, ויקרא
 סתם זו היא הדרגה האחרונה,
 כפתוב ויקרא אל משה וגו'.
 וכאן ויקרא שמו יעקב, בכל
 מקום שמו לא נקרא [אלא] על ידי
 בן אדם. במקום אחר מה פתיב?
 (בראשית ג) ויקרא לו אל אלהי
 ישראל. הקדוש ברוך הוא קרא
 ליעקב אל. אמר לו, אני אלוה
 בעליונים, ואתה אלוה
 בתחתונים.

ובא וראה, יעקב היה יודע
 שעשו היה לו להדבק באותו
 נחש עקלתון, ועל פן בכל
 מעשיו נמשך עליו פנחש
 עקלתון אחר, בחכמה,
 בעקמומיות, וכך צריך. וזה בא
 כמו זה מה שאמר רבי שמעון,
 מה שפתוב (בראשית א) ויברא
 אלהים את התנינים הגדולים - זה
 יעקב ועשו. ואת כל נפש החיה
 הרמשת - אלו שאר הדרגות
 שביניהם. ודאי שיעקב נעשה
 חכם פגוד אותו הנחש האחר,
 וכך צריך.

ומשום כך בכל חדש וחדש
 שעיר אחד, כדי להמשיכו
 למקומו ויפרד מן הלבנה, וכן
 בימי הכפורים להקריב אותו
 השעיר, וזה בחכמה לשלט עליו
 ולא יוכל להרע, שפתוב (ויקרא טז)
 ונשא השעיר עליו את כל עונותם
 אל ארץ גזרה, ובארוהו שזה
 עשו, שהוא שעיר, והכל בחכמה
 וברמאות כלפיו. מה הטעם?
 משום שפתוב (תהלים יח) ועם עקש
 תתפתל, משום שהוא נחש רע,
 עקם רוח, חכם להרע, מסטין
 למעלה ומסטין למטה.

ומשום כך ישראל מקדימים
 ומתחכמים לו בחכמה,
 בעקמומיות, כדי שלא יוכל להרע
 ולשלט. ועל פן יעקב, שהוא
 בסוד האמונה, כל מעשיו כלפי